

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

meddelat i Stockholm den 15 juli 2016

Mål nr

Ö 357-15

KLAGANDE

SK

Ombud: Advokat TW

MOTPART

Swedbank AB, 502017-7753

105 34 Stockholm

Ombud: Bankjurist AW

SAKEN

Svensk domsrätt

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Hovrätten för Västra Sveriges beslut 2014-12-15 i mål Ö 3898-14

_____

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta domstolen avslår överklagandet.

Det ankommer på Stockholms tingsrätt att i samband med prövningen av målet avgöra frågan om rättegångskostnader i Högsta domstolen.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

SK har yrkat att Högsta domstolen ska avvisa Swedbank AB:s talan och förplikta Swedbank att ersätta honom för rättegångskostnader i tingsrätten och hovrätten.

Swedbank har motsatt sig att hovrättens beslut ändras.

SK har yrkat ersättning för rättegångskostnader i Högsta domstolen.

SKÄL

Bakgrund och frågan i Högsta domstolen

1. Swedbank AB väckte talan mot SK vid Göteborgs tingsrätt och yrkade att han skulle förpliktas att betala 20 miljoner kr jämte ränta på grund av en borgensförbindelse. SK har hemvist i Monaco. Till stöd för att det föreligger svensk domsrätt åberopade Swedbank bl.a. att SK har egendom i Sverige i form av en fordran mot banken på 888 kr avseende medel på ett inlåningskonto. Tvisten har anknytning till Sverige, enligt vad banken gjorde gällande, också genom att huvudförbindelsen är tecknad i Sverige mellan en svensk bank och ett svenskt aktiebolag, att SK är svensk medborgare, att tvistefrågorna avser huvudförbindelsen och att tvisten ska prövas enligt svensk rätt.

2. SK invände att svensk domstol inte är behörig att pröva tvisten. Angående fordringen anförde han att den är alltför obetydlig för att kunna grunda domsrätt.
3. Tingsrätten fann att det förelåg svensk domsrätt på grund av fordringen men avvisade Swedbanks talan på den grunden att fordringen fanns i Stockholm, där Swedbank har sitt säte, och att Göteborgs tingsrätt därför inte var behörig. Hovrätten har gjort samma bedömning i frågan om svensk domsrätt och har med stöd av 10 kap. 20 § rättegångsbalken hänvisat målet till Stockholms tingsrätt.
4. SK har överklagat hovrättens beslut och vidhållit att svensk domstol inte är behörig att pröva tvisten. Swedbank har vid sidan om fordringen på 888 kr åberopat att tvisten har stark anknytning till Sverige.
5. Frågan i Högsta domstolen är om svensk domstol är behörig att pröva tvisten mellan Swedbank och SK, antingen på grund av fordringen på 888 kr eller på grund av den anknytning som tvisten har till Sverige.

Utgångspunkter beträffande svensk domstols behörighet

6. SK har hemvist i Monaco. Det innebär att varken Bryssel I-förordningen eller Luganokonventionen är tillämplig.
7. Frågan om svensk domstol är behörig ska därmed bedömas efter vad som gäller enligt intern svensk lag. På förmögenhetsrättens område finns inte några direkt tillämpliga lagbestämmelser, och vägledning ska då enligt fast rättspraxis sökas i interna svenska forumregler, närmast 10 kap. rättegångsbalken.

Det finns inte svensk domsrätt på grund av reglerna om förmögenhetsforum

8. Enligt 10 kap. 3 § rättegångsbalken får den som inte har känt hemvist inom riket i en tvist om betalningsskyldighet sökas där det finns egendom som tillhör honom, s.k. allmänt förmögenhetsforum. En fråga i målet är om en analogisk tillämpning av denna bestämmelse ger svensk domsrätt även om egendomen har ett mycket begränsat värde.

9. Bestämmelserna om allmänt förmögenhetsforum motiverades i rättegångsbalkens förarbeten med att det ur exekutionssynpunkt är av vikt att den som inte har känt hemvist i Sverige kan sökas på den ort där han eller hon har egendom (se NJA II 1943 s. 99). I linje därmed beaktas i rättstillämpningen om egendomen är utmätningsbar och sålunda har ett exekutivt värde (jfr NJA 2006 s. 354). Av rättsfallet NJA 1998 s. 361 framgår att värdet av egendomen inte får vara enbart symboliskt. Enligt en allmän uppfattning ska en analogisk tillämpning av bestämmelserna i 10 kap. 3 § rättegångsbalken ske restriktivt (se NJA 2004 s. 891).

10. När det avgörs i vilka fall svensk domsrätt föreligger, bl.a. om bestämmelserna i 10 kap. rättegångsbalken ska tillämpas analogiskt, ska beaktas i vad mån det finns ett svenskt rättskipningsintresse. Hänsyn bör tas till parternas intressen, och det kan vägas in t.ex. vad som är effektivt i det enskilda fallet. Om den enda anknytningen till Sverige är att svaranden har en tillgång här som är av så begränsat värde att den i praktiken saknar betydelse från exekutionssynpunkt, bör svensk domsrätt inte anses föreligga.

11. SKs fordran mot Swedbank har ett mycket begränsat värde. Det gäller inte minst när den sätts i relation till storleken på den fordran som Swedbank gör gällande i målet. Bestämmelserna i 10 kap. 3 § rättegångsbalken medför därför inte att svensk domsrätt föreligger i målet.

Det finns svensk domsrätt på grund av den nära anknytningen till Sverige

12. Inte heller någon av de övriga bestämmelserna i 10 kap. rättegångsbalken ger grund för svensk domsrätt.

13. Emellertid kan den anknytning som en tvist har till Sverige vara sådan att det finns svensk domsrätt även utan stöd av bestämmelserna i 10 kap. rättegångsbalken. I rättspraxis har sålunda svensk domstol ansetts behörig när det annars skulle ha inneburit s.k. déni de justice (se NJA 1985 s. 832). Vidare har svensk domstol ansetts behörig när ett svenskt konkursbo begärt återvinning av en rättshandling med ett bolag som hade säte i Norge, huvudsakligen med den motiveringen att det med hänsyn till omständigheterna var mest effektivt, vilket var i linje med regleringen i EU:s insolvensförordning (NJA 2013 s. 22, jfr EU-domstolens dom den 16 januari 2014, Schmid (C-328/12) ECLI:EU:C:2014:6). I ett mål som rörde frågan om utfärdande av ett förbud mot viss användning av ett svenskt varumärke har svensk domsrätt ansetts föreligga på den grunden att varumärkesrättens territoriella begränsning medförde att det fanns ett svenskt rättskipningsintresse (NJA 2015 s. 798).

14. SK har tecknat borgen för ett svenskt aktiebolags förpliktelser mot en svensk bank enligt ett kreditavtal som även i övrigt har stark anknytning till Sverige. Tvisten mellan Swedbank och SK rör denna huvudförbindelse. Därmed har tvisten en sådan anknytning till Sverige att svensk domstol är behörig.

Slutsatser

15. Det finns alltså svensk domsrätt. Stockholms tingsrätt är behörig domstol. SKs överklagande ska därför avslås. Det bör ankomma på tingsrätten

att vid prövningen av målet avgöra frågan om rättegångskostnader i Högsta domstolen (jfr NJA 1999 s. 258).

I avgörandet har deltagit: justitieråden Gudmund Toijer, Ann-Christine Lindeblad, Kerstin Calissendorff, Göran Lambertz (referent) och Stefan Johansson
Föredragande justitiesekreterare: Anu Rintala